

ספר
אמרי
נועם

בשר בחלב
•
תערוכות

ספר אמרי נועים

ביאורים והערות בסוגיות
דבשר בחלב ותערובות

מאת

אהרן משה בלאאמו"ר הרב ר' זאב וואלף
רוזנבלט

לייקוואוד יצ"ו
תש"פ לפ"ק

לעילוי נשמת איש יקר רוח
ומוקיר רבנן ונאמן לה' ולתורתו
בתקופות הסוערות עוד בהיות אמעריקא
מדבר שממה

ה"ה זקני
מוהר"ר יחיאל מיכל בן הרה"ח אברהם דוד
שו"ב ע"ה רוזנבלט

וזוגתו האשה החשובה
מרת שרה בת הרה"ג
מוה"ר יעקב עוזר (דוכראו) ע"ה
רב דקהל קשר ישראל ד'וואשינגטאן

וזכו להקים דור נאמן לה' ותורתו

ת.נ.צ.ב.ה.

בסוגיא דכל קבוע כמחצה על מחצה דמי

סוגיא דחולין צה, א

תשע חנויות כולן מוכרות בשר שחוטא, ואחת מוכרת בשר
נבלה, ולקח מאחת מהן ואינו יודע מאיזה מהן לקח, ספיקו
אסור. ובנמצא, הלך אחר הרוב.

היכא שניכר אמרינן כל קבוע כמחצה
על מחצה דמי. והיינו, דלעולם דין
קבוע עדיף מרוב, ולכן כל היכא
שהאיסור קבוע לא מהני רוב. אלא דדין
של קבוע בעי איסור ניכר וידוע.

וחקשו התוס' מסוגיא דזבחים (עג, א),
שמבואר שם דאפי' היכא שאין
האיסור ניכר וידוע, כיון דחשיבי ולא
בטלי אמרינן כל קבוע כמחצה על
מחצה דמי. ותירצו, שעיקר הטעם התם
אינו משום קבוע, רק משום דבעלי חיים
יש בהן מעלה דחשיבי, ומשום כך
נחשב כקבוע.

ובביאור הדברים י"ל, דהא דבעינן
שיהא האיסור ניכר וידוע
כדי לומר כל קבוע כמחצה על מחצה
דמי, הוא משום דאם לא כן אין
להאיסור חשיבות, אבל היכא שהאיסור
ניכר וידוע יש לו חשיבות, וצריכים
לחוש לו. ולפי זה הוא הדין בבעלי
חיים כיון שהם חשוכים אינם בטלים,
אף על פי שאינם ניכרים בתוך

א

שיטת התוס' – דדוקא היכא שמעורב
ואינו ניכר אמרינן חד בתרי בטל, אבל
היכא שניכר אמרינן כל קבוע כמחצה
על מחצה דמי

ובתבו התוס' (ד"ה ספקו אסור) וז"ל,
ספיקו אסור, דכל קבוע
כמחצה על מחצה דמי. והא דקיי"ל
מדאורייתא חד בתרי בטל, היינו היכא
שמעורב ואינו ניכר האיסור, אבל הכא
ידוע האיסור בדוכתיה וחנוות המוכרת
בשר נבילה. ובדבר חשוב אפי' מעורב
לא בטל ואמר כל קבוע כו', כדאמר
בפרק התערובות (זבחים עג, א) גבי
תערובות בעלי חיים דחשיבי ולא בטלי,
דפריך ונמשוך ונקריב חד מיניהו ונימא
כל דפריש מרובא פריש, ומשני נמשוך
בתמיה, הוה ליה קבוע, וכל קבוע כו',
ועיקר הטעם אינו משום קבוע אלא
משום דבעלי חיים לא בטלי, כמו דבר
שדרכו לימנות, עכ"ל.

מבואר בהתוס' דדוקא היכא שמעורב
ואינו ניכר בטל האיסור, אבל

ומבואר בדברי הר"ן, שבקושינו סבר למימר דדין קבוע מהני לסלק את הדין של ביטול. ותירץ דדין קבוע נאמר דוקא היכא דלא שייך ביטול, אבל היכא ששייך דין ביטול אמרינן שהוא בטל, ולא אמרינן כל קבוע כמחצה על מחצה דמי.

ולבאורה היינו דשקיל וטרי הר"ן אי קבוע עדיף מרוב, או אדרבה, רוב עדיף מקבוע. שמתחילה סבר דקבוע עדיף מרוב, ולפיכך היכא ששייך קבוע לא איכפת לן ברוב. אבל בסוף מסיק דרוב עדיף מקבוע, ולכן היכא שיש רוב הרי האיסור בטל, ולא אמרינן כל קבוע כמחצה על מחצה דמי. וצ"ע מהו הביאור השקלא וטריא בזה.

ועוד צ"ב מה היא הסברא דמסקנת הר"ן דהיכא דיש לומר ביטול ברוב אמרינן דדין רוב עדיף מדין קבוע. הא אדרבה, מכיון דהוי קבוע אי אפשר לומר כלל דין ביטול ברוב. וצ"ע.

ברא"ש מבואר כשיטת התוס', אבל צ"ע כמה שכתב **הרא"ש** דלא שייך ביה ביטול

ברא"ש כתב וז"ל, והא דקיי"ל דדבר יבש חד בתרי בטל, היינו כשהם מעורבין יחד ולא מינכרא איסורא, אבל כשהאיסור ניכר במקומו לא שייך ביה ביטול. ובדבר המעורב נמי, היכא דחשיב ולא בטיל אמרינן כל קבוע כמחצה על מחצה דמי, כדאמרינן

התערובת. [וכן מבואר במשנת רבי אהרן (סימן ז אות א-ב)].

גם בתוס' במסכת נזיר מבואר
בדבריהם הנ"ל

ובדברי התוס' כאן מבואר גם כן בדבריהם במסכת נזיר (יב, א), שהדין של קבוע נאמר דוקא היכא שהאיסור ניכר וידוע. עיין שם, דמירי במקדש אשה ע"י שליח סתם, ושם לא שייך ביטול משום דבני אדם חשיבי ולא בטלי, ואף על פי כן בעינן שיהיה האיסור ניכר. משום שלדין של קבוע בעינן שהאיסור יהא ניכר וידוע.

שיטת הר"ן – דהיכא דאינו בטל

אמרינן כל קבוע כמחצה על מחצה
כתב הר"ן וז"ל, וא"ת ובהיא דהתערובות כיון שאין האיסור ידוע היכי קרינן ליה קבוע, א"כ אין לך איסור שיהא בטל לעולם. י"ל דבכל האיסורין ודאי כל שמעורב ואינו ידוע לא מקרי קבוע, דאדרבה, ברובא בטל, וכיון שהוא מתבטל אי אפשר לדונו כקבוע. אבל התם בעלי חיים גינהו וחשיבי ולא בטלי, וכיון דלא בטלי הו"ל קבוע, עכ"ל. והיינו, שהקשה הר"ן דאי אמרינן דין כל קבוע כמחצה על מחצה דמי אפילו היכא דאין האיסור ידוע, אם כן אין לך דבר שיהא בטל לעולם. ותירץ, שבכל האיסורין כל שמעורב ואינו ידוע בטל, וכיון שבטל אי אפשר לדונו כקבוע.